

HANDLEIDING RISICOTAXATIE INSTRUMENT SCHEIDEN

REGIO | HART
VAN | BRABANT

STERK
HUIS

ALS
JE UIT
ELKAAR
GAAT

Achtergrondinformatie

Opdrachtgever: Regio Hart van Brabant, platform Alsjeuitelkaargaat.nl

Projectgroep: regio Hart van Brabant; beleidsambtenaren van drie gemeenten, uitvoerend medewerkers wijk- en toegangsteams, gedragswetenschappers Jeugdbescherming en Sterk Huis.

Deze werkinstructie beschrijft de aanleiding en doelstelling van het ontwikkelen van een risicotaxatie instrument voor scheidingshulp in regio Midden Brabant.

Aanleiding en probleemstelling

Er is op dit moment geen eenduidige werkwijze om het risico op het ontwikkelen van een complexe scheiding te taxeren. Dit is nodig om in te kunnen schatten of hulp in het voorliggend veld kan blijven of dat (direct) opgeschaald moet worden naar specialistische hulp. Daarnaast is er geen eenduidige werkwijze om een taxatie van de scheidingsproblematiek te maken en te bekijken welke hulpvorm past. Ieder doet dat op zijn eigen wijze en nog te vaak is men handelingsverlegen in het doorverwijzen naar de juiste hulpvorm. Nu wordt er nog vaak doorverwezen naar specialistische vormen van hulp die niet effectief blijken te zijn en komen ouders en kind met dezelfde hulpvraag opnieuw terug bij de wijk- en toegangsteams.

Doelstelling

Binnen dit project is gekozen voor twee vormen van taxatie:

- Een korte screening / risicotaxatie, genaamd Familiescan bij Scheiding, door generalisten (bv. GGD arts, IB-er van school, huisarts) op het moment dat zij werken met een gezin bij wie een (aanstaande of al langer geleden) scheiding een rol speelt. Het doel van deze screening is het kunnen onderscheiden wanneer het een 'reguliere'/niet problematische scheiding betreft, en hulp hierbij in het voorliggend veld kan plaatsvinden of wanneer het een (dreigende) complexe scheiding betreft en/of er meerdere risico's op het ontwikkelen tot een complexe scheiding aanwezig zijn en daardoor specialistische hulp noodzakelijk is.
- Een meer uitgebreide, specialistische taxatie of analyse, genaamd Ritax (Risicotaxatie instrument Scheiding). Deze kan worden ingezet wanneer er daadwerkelijk sprake is van een complexe scheiding. Op dit punt is een goede taxatie of analyse è weging van belang om toe te kunnen wijzen naar een passend aanbod binnen de specialistische jeugdhulp. Bijvoorbeeld is van belang om zicht te krijgen op de machtsverhoudingen en relatiepatronen, en in hoeverre zijn ouders in staat om de nieuwe invulling van hun ouderschap vorm te geven.

Handleiding Risicotaxatie instrument scheiden

Hieruit voortkomend is binnen het project aan de volgende doelstellingen gewerkt:

1. Het opleveren van een risicotaxatie instrument in 2021 waarmee generalisten een inschatting kunnen maken van de risico's op een complexe scheiding en of hier al sprake van is, zodat zij weten of hulp in het voorliggend veld kan blijven of dat opgeschaald moet worden naar specialistische (al dan niet 2e lijns) hulp.
2. Het opleveren van een taxatie instrument in 2021 waarmee de professionals van de toegangsteams een taxatie en analyse kunnen maken van de scheidingsproblematiek en daarmee een inschatting gemaakt kan worden welke hulpvorm het beste past (bv parallel solo ouderschap of ouderschapsbemiddeling)

Risicotaxatie instrument scheiden

Dit instrument wordt ingezet voor de 2e vorm van taxatie.

Het Risicotaxatie instrument scheiden is gebaseerd op taxatielijst KEES. Dit taxatie instrument is ontwikkeld door het kennisplatform Kind En (Echt)Scheiding in Noord-Nederland: www.platformkees.nl.

Gebruikersinstructie

Inleidend

Het Risicotaxatie instrument scheiden is een hulpmiddel bij het in kaart brengen van aspecten die een rol spelen in een (complexe) scheiding ten aanzien van ouders individueel, de ouders als ouders, het kind en het netwerk. Het brengt in kaart welke van deze aspecten goed (lijken te) gaan en welke aspecten problematisch (lijken te) gaan. Het geeft een indruk van de ernst van de problematiek en een handreiking voor het inzetten van passende hulp.

Inhoud

Het Risicotaxatie instrument scheiden omvat vier verschillende onderdelen. Alle onderdelen samen helpen de professional om een beeld te krijgen welke problemen er bij ouders en kind, en rondom de scheiding spelen. Daaruit volgt een handreiking welke hulp voor ouders en kinderen passend is. Noot: indien gewenst kan het instrument ook gebruikt kan worden bij ouders waar de professional al even contact mee heeft, om de situatie scherper in beeld te brengen.

De onderdelen zijn:

1. De checklist
2. Het Risicotaxatie instrument scheiden
3. Het wegingsinstrument tot inzetten hulp
4. Indiceren of verwijzen van hulp

1 Goorden, O., Beek, D. van, & Draaisma, N. (2017). Familiescan bij scheidingen: Instrument voor screening en triage bij scheidingshulp. Amsterdam: Altra Onderwijs en Jeugdhulp.

Handleiding Risicotaxatie instrument scheiden

1. De Checklist

Het eerste onderdeel is de checklist. Dit is een ondersteuner in het gesprek met ouders. Alle onderwerpen die binnen een scheiding een rol kunnen spelen staan hierin genoemd. De checklist helpt de professional om alle vragen aan ouders te stellen.

Er staan veel vragen en thema's in benoemd. Het kan voorkomen dat dit teveel is om in één gesprek te bespreken. Het plannen van een tweede gesprek is mogelijk om alle onderwerpen te bespreken.

2. Het Risicotaxatie instrument scheiden

Op basis van de eerste gesprekken met ouders vult de professional het daadwerkelijk Risicotaxatie instrument in. Naast de informatie uit de gesprekken maakt de professional gebruik van andere bronnen zoals dossier, gesprekken met het kind, verwijzer en eventuele andere betrokkenen zoals leerkrachten, andere vragenlijsten, observaties, enzovoort.

3. Het Wegingsinstrument

Na het invullen van het Risicotaxatie Instrument is het derde onderdeel het wegingsinstrument. Hiermee weegt de professionals af op welke onderwerpen de problemen het grootst zijn. Het wegingsinstrument geeft hierna een handreiking voor wie en welke hulp dan passend zou kunnen zijn.

4. Indiceren van hulp

De conclusies op basis van het Risicotaxatie Instrument en de uitkomsten uit het wegingsinstrument bespreekt de professional met de ouders en indien passend met het kind. De uitkomsten uit de beslisboom zijn een advies voor passende hulp. Op basis van het 'samen beslissen voor passende hulp' (zie ook de richtlijn '**Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp**') bespreekt de professional dit advies met ouders en kijkt samen met ouders (en indien passend het kind) welke vorm van hulp, en bij welke instantie wordt, aangevraagd. De professional draagt zorg voor de indicatie.

Informatieverzameling over veiligheid

Veiligheid is een belangrijk thema. Veiligheid van ouders en het kind staat in verschillende stellingen opgenomen. Het instrument is echter niet een veiligheidstaxatie op zich. Het helpt bij informatie verzamelen over de veiligheid. Wanneer twijfels over of vermoedens van fysieke of psychische onveiligheid boven tafel komen, is het essentieel om de informatie aan te vullen met bijvoorbeeld afname van de ARIJ, te overleggen met dan wel een melding te doen bij Veilig Thuis en/of om de twijfels en vermoedens met een gedragswetenschapper te bespreken.

Vorbereiding voor elk gebruik

- Neem de checklist van tevoren door en kijk wat al over de 15 factoren bekend is.
- De checklist hoeft niet als vragenformulier van boven naar beneden bij het gesprek doorgenomen worden. Het kan wel helpen om het als check bij het gesprek te houden. Het wordt ingevuld na het gesprek/de gesprekken wanneer alle informatie is verzameld.

Handleiding Risicotaxatie instrument scheiden

Toepassing in de praktijk

Er zijn 69 stellingen opgenomen in het instrument, die betrekking hebben op de 15 factoren. Via een 5 puntsschaal geef je door middel van gekleurde bolletjes aan of iets wel of niet goed gaat:

- **Groen: gaat goed**
- **Lichtgeel: gaat redelijk**
- **Donker geel: neutraal**
- **Oranje: niet goed**
- **Rood: slecht**

De professional kiest het bolletje wat bij die stelling van toepassing is.

Het wegingsinstrument maakt onderscheid tussen hulp voor ouders individueel, het kind, en het gezin of systeem in zijn geheel. Zie je de meeste rode bolletjes op een ouder individueel, dan is het passend om hulp voor die ouder in te zetten. Het wegingsinstrument geeft richting aan welke individuele hulp je kunt denken.

Zie je de meeste rode bolletjes bij het gezin, dus problemen op het ouderschap, of opvoeding, dan is passend om systeemgerichte hulp in te zetten. Het wegingsinstrument geeft richting aan welke systeemgerichte hulp je kunt denken.

Colofon Risicotaxatie instrument scheiden

Op initiatief van Sterk Huis en het netwerk Alsjeuitemkaargaat is het Risicotaxatie instrument scheiden tot stand gekomen speciaal voor de negen gemeenten van de regio Hart van Brabant. Dit zijn Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.

Het instrument is te gebruiken door professionals in wijk- en toegangsteams, (gezins)advocaten en andere professionals. Het instrument biedt een gezamenlijke taal waarlangs de type scheiding en diens complexiteit getoetst wordt. Daarmee kan beter en passender gehandeld worden. De pilot Gezinsadvocaat toetst het instrument nu al in de praktijk binnen de regio Hart van Brabant.

Instructie en download via beroepskrachten.alsjeuitemkaargaat.nl